

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1130
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/52
Karar Numarası : 2024/1185
Başvuran : M.Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; bulunduğu Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bir mahpusun talebi üzerinde koşunun değiştirildiğini ancak kendisinin talebi olmasına rağmen koşunun değiştirilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle; bulunduğu Kurumda mahpuslara ayrımcı muamelelerde bulunulduğunu, farklı mahpuslara farklı işlemlerin uygulandığını iddia etmiştir.

3. Dilekçenin ekleri incelendiğinde; muhatap Kurumun başvuranın iddialarının açıklığa kavuşturulması için başvurandan yeniden ifade aldığı, bu ifadeyi Afyonkarahisar Cumhuriyet Başsavcılığının 3/6/2024 tarihli yazısı aracılığıyla Kurumumuza gönderdiği anlaşılmıştır. Söz konusu yazıya göre, başvuran yukarıdaki iddiasına ek olarak;

a. Başvuru tarihinden yaklaşık 1 ay önce Kurum İdaresi tarafından bulunduğu koşuştan farklı bir koşuğa yerleştirildiğini,

b. Yerleştirildiği koşuğa rahat edemediğini, bu durumu Kurum İdaresine bildirdiğini, kendisine söz konusu koşuğa 2 ay geçirmeden koşuğ değişikliğinin yapılamayacağını belirtildiğini ancak kendisi ile aynı Kurumda bulunan mahpus M.Ö.'nün 2 ay dolmadan talebi üzerine farklı bir koşuğa yerleştirildiğini iddia etmektedir.

4. Muhatap Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpuslar arasında ırk, dil, din, cinsiyet, mezhep, milliyet, renk, doğum, inanç gibi temeller kapsamında ayrımcılık yapılmadığı, mahpuslara adil ve eşit davranıldığı,

b. Kurumun anayasal ilkelere ve insan haklarına bağlı bir duruş sergilediği,

c. Başvuranın İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile farklı bir koşuğa yerleştirildiği,

ç. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "*Hükümlülerin gözlemlenmesi*" başlıklı 9'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan; "*İlk gözlem süresi altmış günü geçemez.*" hükmü uyarınca başvuranın

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

koşu 60 günlük ilk gözlem süresine tabi tutulduğu,

d. Başvuran ile aynı Kurumda bulunan mahpus M.Ö.'nün gözlem süresi içinde intihar girişiminde bulunduğu, bu nedenle adı geçen mahpusun Kurum psikososyal servisinin de önerisiyle tedbir amaçlı koşunun değiştirildiği,

e. 1977 yılında kurulan Kurumun fiziksel yapısının elverişli olmadığı ve personel sayısının yetersiz olduğu, koşu değişikliklerinin ilgili mevzuatta belirtilen usul ve esaslara göre yapıldığı belirtilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süre içerisinde cevabi yazı sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuran; aynı Kurumda bulunan bir mahpusun koşu değiştirilirken kendi koşunun değiştirilmediğini, koşu değişikliği talebinin İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedildiğini iddia etmiştir.

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri*" başlıklı 28'inci maddesinde; İdare ve Gözlem Kurulunun mahpusların kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek ve kalmakta oldukları odaları değiştirmekle görevli olduğu düzenlenmiştir.

14. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "*Hükümlülerin gözlenmesi*" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, mahpusların ceza infaz kurumuna kabulleri ile birlikte ilk gözlem süresinin 60 güne kadar olabileceği; aynı maddenin dördüncü fıkrasında ilk gözlem sonunda yapılan yerleştirme işlemleri sonrasında mahpusların kurumda kaldığı süre boyunca gözlemleneceği ve gösterdiği gelişimin en geç altı ayda bir İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirileceği belirtilmiştir.

15. Ceza infaz kurumları kanunla belirlenmiş kendine özel şartları ve kuralları olan, kişi hürriyetinin kanundan kaynaklanan yetkiye dayanılarak kısıtlandığı belirli bir disiplinin sağlanmasının da yine mevzuat gereğince zorunlu olduğu kurumlardır (Yargıtay 1. CD, 2017/1364 E. 2017/3080 K. 9/10/2017).

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) ceza infaz kurumlarında bulunanlara yönelik özel tedbirlerin uygulanabileceği yönünde birçok kararı bulunmaktadır. Güvenliği sağlama, tutulan kişiyi diğer tutululardan koruma, devam eden yargılamada sanıkların hileli iş birliği yapmalarını veya tutulan kişinin dışarıdakilerle suç için iş birliği yapmalarını önleme gibi amaçlarla özel tedbirlerin uygulanması mümkündür (AİHM, *Van der Ven/Hollanda*, B. No: 50901/99, 4/2/2003, para. 50).

17. Ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. AİHM'e göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi ceza infaz kurumunda güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

18. Başvuranın koğuşunun değiştirilmediğine ilişkin iddiası muhatap Kurumun cevabi yazısı, ekleri, ilgili içtihatlar ve mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; başvuran ile aynı Kurumda bulunan mahpus M.Ö.'nün intihar etme girişiminde bulunduğundan koğuşunun değiştirildiği, buna benzer olağanüstü bir durum olmadığı sürece mahpusların koğuş değişikliği taleplerinin kapsamında 60 günlük ilk gözlem süresi sonrasında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından Kurum güvenliği, düzeni, kapasitesi ve mahpusların hasımlık durumları göz önünde bulundurularak değerlendirildiği anlaşılmıştır.

19. Ayrıca; başvuranın hâlihazırda bulunduğu koğuşa 19/4/2024 tarihinde kendi talebi üzerinde yerleştirildiği, 19/4/2024 tarihinde gerçekleşen koğuş değişikliği sonrasında başvuranın tekrar koğuş değişikliği talebinde bulunduğu ve talebinin İdare ve Gözlem Kurulunun takdiri kapsamında reddedildiği tespit edilmiştir.

20. Bununla birlikte; başvuranın Kurumumuza başvuru yaptığı tarihte Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'te belirtilen ilk gözlem süresinin dolmadığı, muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı yeniden koğuş değişikliği talebinde bulunup bulunmadığına dair herhangi bir yazılı görüş de sunmadığı, 60 günlük gözlem süresi sonrası başvuranın yeniden koğuş değişikliği talebinde bulunması halinde talebinin değerlendirilebileceği tespit edilmiş olduğundan mezkûr iddia bakımından muhatap tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

21. Sonuç olarak ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye